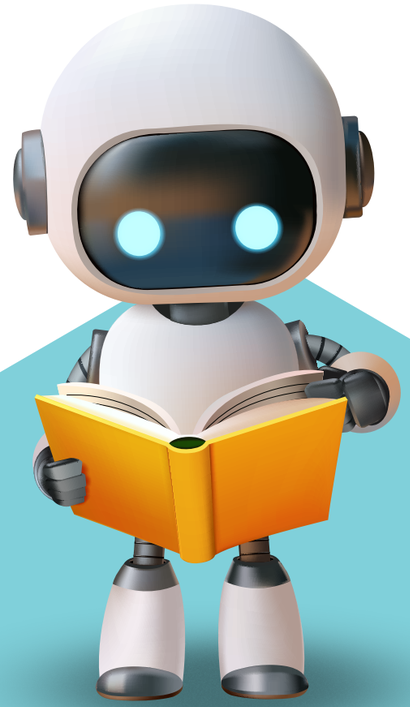
Wijzer worden van... **het onderwijs**

Inspiratie voor de zorg van buiten

In de onderwijssector wordt al veelvuldig gebruikgemaakt van AI. Welke lessons learned zijn van toepassing op de zorg? AI-trainer en ondernemer Pascal Mariany, docent ICT bij Hogeschool Utrecht, legt uit.

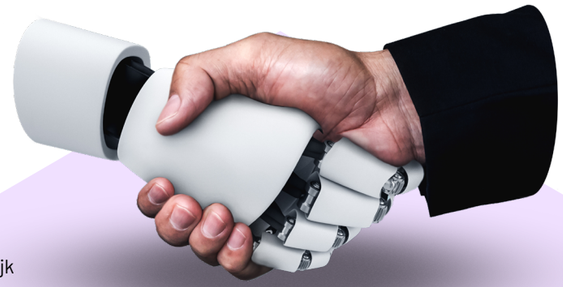
// **Pascal Mariany**
Hybride Onderwijsprofessional
- Docent HU

Het onderwijs speelt volgens Pascal een mooie rol als proeftuin voor technologische innovatie. ‘Docenten leren steeds beter hoe je AI slim kunt inzetten. Door doelgericht te werken met goed geformuleerde prompts en agents met specifieke vaardigheden. Denk bijvoorbeeld aan een feedback-agent, die studenten tussentijdse feedback geeft, waardoor ze hun werk verbeteren en leerstof beter begrijpen.’ Volgens Pascal liggen juist in de dagelijkse zorgpraktijk de grootste kansen om AI direct toe te passen: ‘Bijvoorbeeld door een AI-agent in te zetten als reflectiecoach tijdens een complexe zorgsituatie. Zo’n agent kan helpen om handelingen te evalueren (‘Heb ik volgens protocol gehandeld?’) of feedback geven op rapportages, zoals bij overdrachtsmomenten of cliëntverslagen. In de praktijk zou een zorgprofessional bijvoorbeeld via spraak kunnen checken of de observatie van een wondzorgprocedure compleet en correct is vastgelegd. Een getrainde AI-agent helpt dan met structuur, aandachtspunten en terminologie — vergelijkbaar met hoe studenten in het onderwijs tussentijdse feedback krijgen op hun werk.’

Inspiratie uit het onderwijs
Die vertaalslag van onderwijs naar zorg is volgens Pascal waardevol, juist omdat er in het onderwijs al talloze vernieuwende AI-initiatieven bestaan die ook toepasbaar zijn in een zorgcontext. ‘Zo hebben we de Feedback Companion, een tool die studenten leert beter feedback te geven én te ontvangen. In de zorg zou je dit kunnen gebruiken voor peer-to-peer feedback of begeleide reflectie op casuïstiek. Of neem Prompt Companion of andere AI-geletterdheidsprogramma’s die docenten en studenten leren om AI effectief te bevragen en in te zetten, zonder dat er privacyrisico’s ontstaan.’

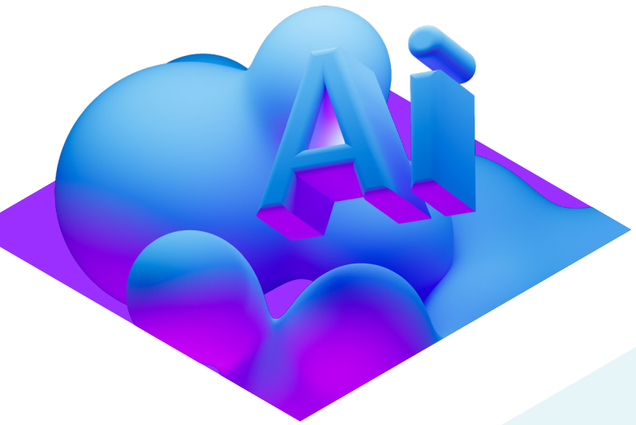
Binnen het onderwijs wordt ook gebruikgemaakt van didactische AI-compagnons, waarbij studenten zelf agents bouwen die coachen, uitleggen of toetsen. ‘Stel je voor dat zorgprofessionals zo’n ‘zorg-compagnon’ kunnen hebben, die meekijkt bij overdrachten, triage of protocollen. ‘Dat kan helpen om het werk overzichtelijker, gestructureerder en veiliger te maken’, aldus Pascal. Ook als het gaat om bij- en nascholingstrajecten kan AI een rol spelen. Pascal: ‘in het onderwijs maken we gebruik van AI-gepersonaliseerde leerpaden, waarbij AI adaptieve routes aanbiedt op basis van iemands leerstijl en voortgang. Dit kan ook aansluiten op de werkpraktijk en persoonlijke voorkeuren van medewerkers.’

AI-geletterdheid
'Als je meer met AI wilt gaan werken, is het ten eerste belangrijk om de AI-geletterdheid van je zorgmedewerkers op peil te krijgen. Want er kan nogal wat weerstand zijn rondom AI-gebruik', zegt Pascal. Iets wat ook in het onderwijs gebeurt. 'Onbekend maakt onbemind en veel mensen vinden AI spannend. Dat is begrijpelijk en elke technologische ontwikkeling kent deze fase. Zo kostte het jaren voordat de grafische rekenmachine omarmd werd.'

Mensen moeten de kracht van AI ervaren om over hun weerstand te komen en AI op de juiste manier in te zetten, aldus Pascal. Hij adviseert om eerst in kaart te brengen hoe het staat met de AI-geletterdheid van het personeel. 'Als je weet waar de gaten zitten, kun je kijken wat er nodig is. Wijs koplopers aan die anderen kunnen meenemen en inspireren. En organiseer een inspiratieworkshop waarin zorgverleners kennis kunnen maken met AI en uiteindelijk leren hoe ze de juiste instructie, oftewel prompt, schrijven voor een AI-agent.'

Volgens Pascal gaat AI-geletterdheid verder dan alleen weten hoe tools werken: 'Het draait om kritisch leren samenwerken met AI-systemen. Wie dat begrijpt, kan AI gebruiken als spiegel, coach en kwaliteitsinstrument; in plaats van enkel als technologie.'

Geen vervanger maar compagnon
Transparant blijven en zorgverleners actief betrekken bij AI-ontwikkelingen is belangrijk, stelt Pascal. 'Je moet mensen niet overvallen met een AI-toepassing waar ze opeens mee moeten werken. Het is het mooiste als ze zelf kunnen meedenken aan welke tools ze behoefte hebben.

> **Ik zie AI niet als vervanger van mensen, maar als compagnon die leren en werken verrijkt.'**

Voor hem zit daar ook de grootste eye-opener: 'Het is opvallend hoe snel AI de rol van compagnon in leren en werken kan innemen: niet als vervanger, maar als verlengstuk van menselijk inzicht. Zodra professionals merken dat AI hun werk niet overneemt maar verrijkt, kantelt het gesprek van angst naar nieuwsgierigheid. Dat zie ik bij studenten gebeuren, en op precies datzelfde kantelpunt staat nu ook de zorgsector.'

Bewust omgaan met big tech
In het onderwijs wordt veelvuldig gebruikgemaakt van grote tech-giganten zoals Gemini, ChatGPT en Anthropic Claude. Er ontstaat nu meer bewustwording dat deze Amerikaanse, commerciële initiatieven worden betaald met onze data. Pascal: 'Niet dat ze deze data kunnen inzien, maar de kans bestaat wel dat zo'n big tech-bedrijf opeens de voorwaarden aanpast en dat ze met onze data AI-modellen gaan trainen. Dit gaat ten koste van de privacy en is natuurlijk niet wenselijk.'

Daarom wordt er steeds meer naar kleinere, Europese AI-aanbieders gekeken. Iets wat Pascal alleen maar toejuicht en waar hij met zijn startup CivAI ook een eigen initiatief voor heeft: EduGPT. Dit is een Europees alternatief voor ChatGPT waarbij alle data binnen de EU blijft. 'Zo voorkom je ook een vendor-lock-in, wat betekent dat je zo afhankelijk wordt van een specifieke leverancier, dat overstappen naar een concurrent onhaalbaar is door hoge kosten, tijd, technische belemmeringen of contractuele beperkingen.'

Ethisch en transparant werken
Tot slot wijst de AI-expert op de ethische kant en het belang dat zorgbestuurders goed op de hoogte zijn van de EU AI Act. 'Dit is een wetgevend kader van de Europese Unie, dat zegt dat je transparant moet zijn, privacy moet waarborgen en je verantwoordelijkheid moet nemen door bijvoorbeeld procedures op papier te hebben. Zoals: hoe gaan we met AI om in onze zorgorganisatie? Ik pleit voor Europese, transparante AI-oplossingen die publieke waarden beschermen en professionals helpen hun werk met meer inzicht, autonomie en menselijkheid te doen.'

Wat ik wijzer ben geworden

Het inspireert me hoe het onderwijs AI inzet om leren en werken slimmer te organiseren. Dat laat zien wat er mogelijk is als je technologie écht verweeft in je dagelijkse praktijk. In de VVT zie ik vooral kansen voor feedback- en reflectieagents die helpen bij rapportages of overdrachten, en voor AI-leermaatjes die scholing persoonlijker maken. Wat me vooral raakt in Pascals verhaal, is zijn visie op AI als compagnon: een slimme collega die ondersteunt in plaats van vervangt. Ik geloof dat AI in de VVT een belangrijke rol kan spelen in het verlagen van de werkdruk, het voorkomen van fouten en het creëren van meer tijd voor wat echt telt — aandacht voor de cliënt.'

// **Erwin Bomers**
Bestuurder zorgorganisatie Marga Klompé